

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 7.11.2017r.
COM(2017) 646 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

Dwa lata po porozumieniu paryskim – Postęp na drodze do realizacji zobowiązań UE w dziedzinie klimatu

21 rozporządzenia (UE) nr 525/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie mechanizmu monitorowania i sprawozdawczości w zakresie emisji gazów cieplarnianych oraz zgłaszania innych informacji na poziomie krajowym i unijnym, mających znaczenie dla zmiany klimatu, oraz uchylającego decyzję nr 280/2004/WE)

{SWD(2017) 357 final}

Spis treści

1.	Zarys ogólny.....	4
2.	Finansowanie działań związanych z klimatem	10
3.	Zmniejszenie poziomu emisji w UE	15
4.	Przystosowanie się do zmiany klimatu	20
5.	Udział w międzynarodowej polityce klimatycznej	21

Spis rysunków

Rysunek 1: Postępy w realizacji celów Europa 2020 i 2030 (łączna emisja gazów cieplarnianych w UE).....	4
Rysunek 2: Zmiany realnego PKB, emisji gazów cieplarnianych i natężenia emisji gazów cieplarnianych w UE, 1990–2016	5
Rysunek 3: Zmiany poziomu emisji w przeliczeniu na mieszkańca w największych gospodarkach, 1990–2012.....	5
Rysunek 4: Rozliczenie emisji i pochłaniania dla sektora LULUCF w podziale na poszczególne działania, lata 2013–2015	6
Rysunek 5: Względna rozbieżność między prognozowanym poziomem emisji poza ETS w 2020 r. a celami określonymi na 2020 r. (w % emisji z 2005 r.).	8
Rysunek 6: Tymczasowe zbiorcze emisja i pochłanianie netto w sektorze LULUCF w poszczególnych państwach członkowskich (2013–2015).....	9
Rysunek 7: Skumulowana nadwyżka rocznych limitów emisji w latach 2013–2015 jako odsetek emisji z 2005 r.....	10
Rysunek 8: Zmiana w wykorzystaniu dochodów z systemu ETS w latach 2013–2016 (w mln EUR).....	11
Rysunek 9: Krajowe wykorzystanie dochodów z aukcji w latach 2013–2016 (w mld EUR) .	11
Rysunek 10: trzy proponowane podstawowe akty prawne dla unijnych ram polityki w zakresie klimatu do 2030 r.	15

1. ZARYS OGÓLNY

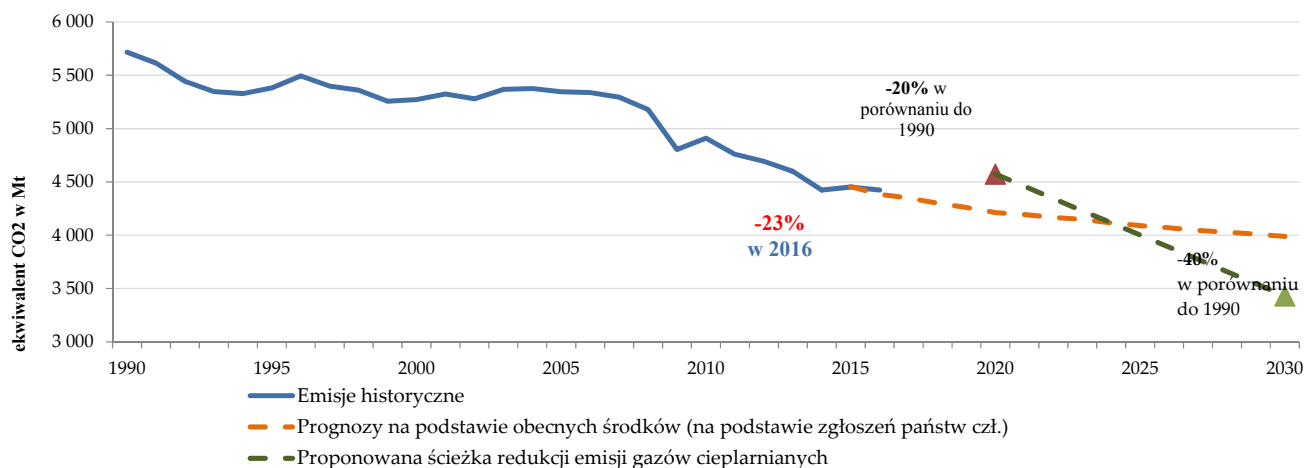
1.1. Postęp na drodze do realizacji celu na 2030 r.: co najmniej 40 % mniej emisji

UE i państwa członkowskie nadal są w pełni zaangażowane w realizację porozumienia paryskiego i działań w dziedzinie klimatu, zarówno z przyczyn naukowo dowiedzionej konieczności, jak i ze względu na możliwości rozwoju gospodarki. UE i jej 28 państw członkowskich złożyły instrumenty ratyfikacji i chcą zrealizować swoje zobowiązanie do zmniejszenia własnych emisji o co najmniej 40 % w latach 1990–2030.

W 2016 r. emisja gazów cieplarnianych była już na poziomie o 23 % niższym od poziomu z 1990 r. w oparciu o wstępne dane za 2016 r., bez uwzględnienia użytkowania gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwa (LULUCF), ale z uwzględnieniem lotnictwa międzynarodowego (zob. **Rysunek 1**).

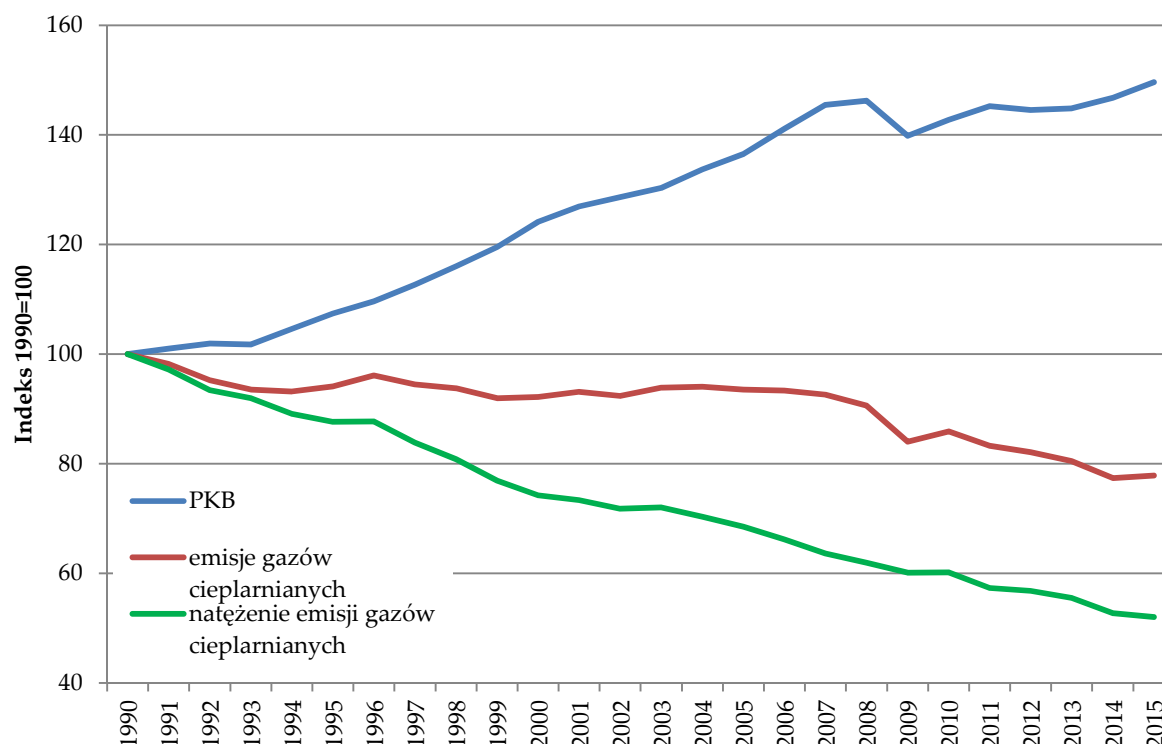
Z najnowszych prognoz państw członkowskich opartych na istniejących obecnie środkach wynika, że cel 20 % na 2020 r. zostanie osiągnięty. Oczekuje się, że w 2030 r. emisje będą o 30 % niższe niż w 1990 r., jeżeli nie zostaną wprowadzone dodatkowe środki realizacji polityki. UE prowadzi zatem obecnie negocjacje na temat nowych przepisów, aby zapewnić realizację celu, jakim jest obniżenie emisji o 40 % między 1990 a 2030 r. (zob. sekcja 3).

Rysunek 1: Postępy w realizacji celów Europa 2020 i 2030 (łączna emisja gazów cieplarnianych w UE)

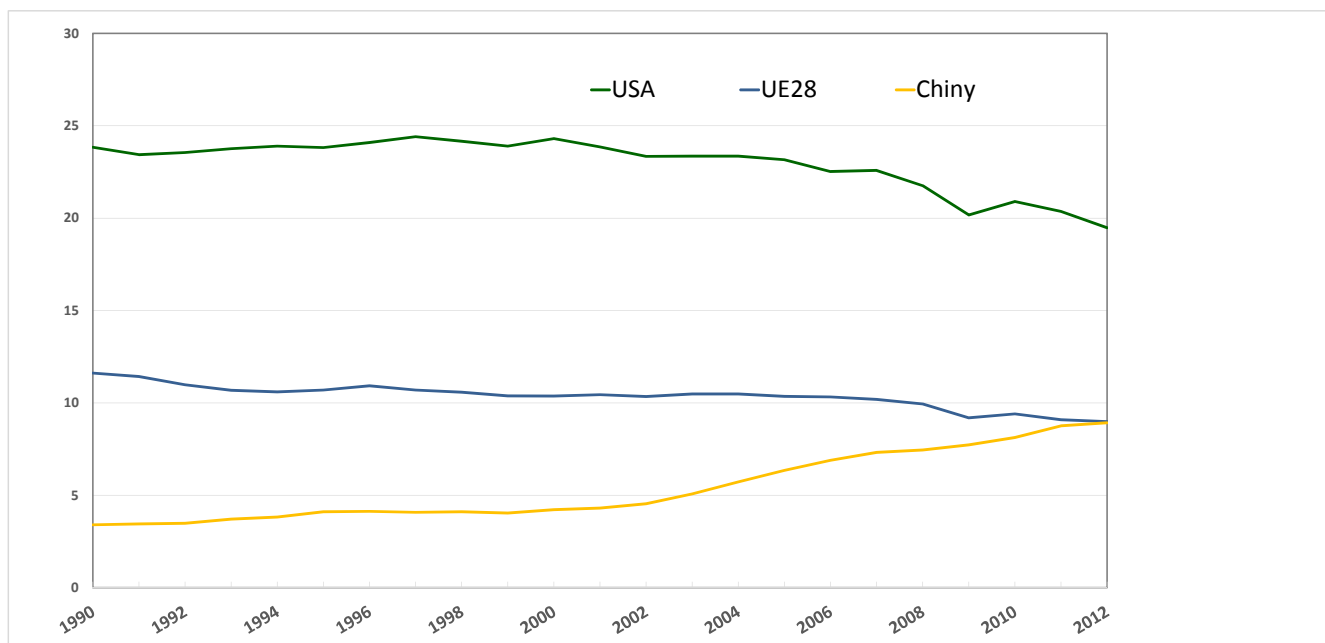
UE nadal skutecznie uniezależnia swój wzrost gospodarczy od emisji (zob. Rysunek 2). W latach 1990–2016 PKB w UE wzrósł o 53 %, natomiast poziom emisji spadł o 23 %. Natężenie emisji gazów cieplarnianych w gospodarce UE, określane jako stosunek emisji do PKB, zmniejszyło się zatem o połowę w tym okresie.

Rysunek 2: Zmiany realnego PKB, emisji gazów cieplarnianych i natężenia emisji gazów cieplarnianych w UE, 1990–2016

Ocena *ex post* działań politycznych w zakresie klimatu dowodzi, że obniżenie natężenia emisji w gospodarce jest głównie zasługą innowacji. Innowacje to nie tylko korzystanie z technologii niskoemisyjnych, takich jak odnawialne źródła energii, ale również wzrost produktywności, na przykład dzięki bardziej wydajnym elektrowniom i samochodom. Względne przesunięcia między sektorami gospodarki, np. między sektorem przemysłowym a usługowym, miały znikomy wpływ w całej UE.

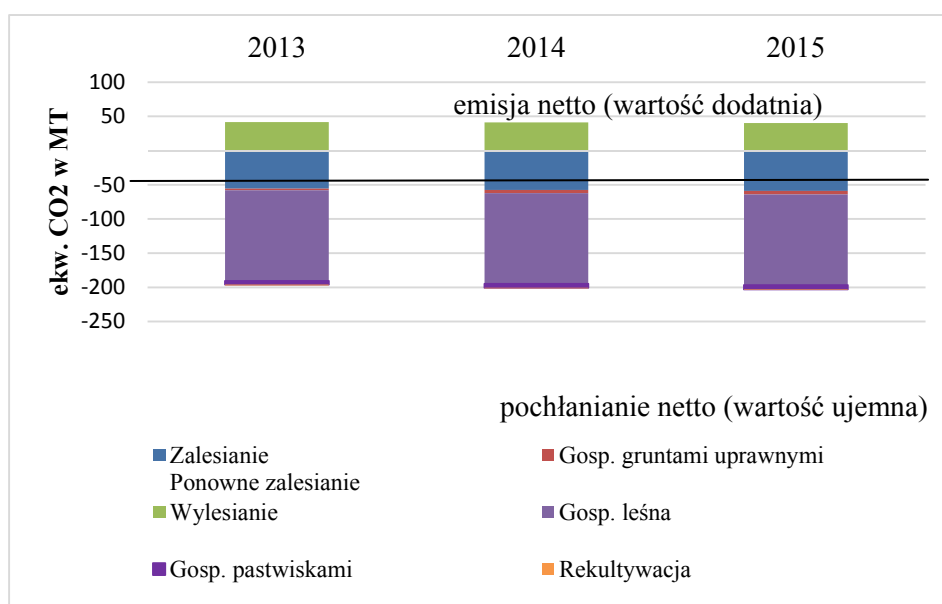
Rysunek 3: Zmiany poziomu emisji w przeliczeniu na mieszkańca w największych gospodarkach, 1990–2012

Szacuje się, że udział UE w globalnej emisji gazów cieplarnianych spadł z 17,3 % w 1990 r. do 9,9 % w 2012 r. Udział samej emisji CO₂ spadł z 19,7 % w 1990 r. do 9,6 % w 2015 r. Z porównania emisji na mieszkańca trzech głównych gazów cieplarnianych (CO₂, CH₄ i N₂O) w trzech największych gospodarkach wynika, że UE i Chiny mają znacznie niższy poziom emisji na mieszkańca niż Stany Zjednoczone (zob. Rysunek 3).

W 2015 r. sektor LULUCF w UE zgłosił pochłanianie w wysokości 305 Mt ekwiwalentu CO₂ (łącznie z gruntami uprawnymi i użytkami zielonymi). Rozliczona wartość, czyli różnica między zgłoszoną wartością a poziomem odniesienia, wzrosła ze 115 do 122 Mt ekwiwalentu CO₂ w latach 2013–2015. Większość tych jednostek zawdzięcza się gospodarce leśnej (zob. Rysunek 4). UE jest na dobrej drodze do osiągnięcia pozytywnego salda sektora LULUCF i najprawdopodobniej zrealizuje swoje zobowiązania z protokołu z Kioto.

Rysunek 4: Rozliczenie emisji i pochłaniania dla sektora LULUCF w podziale na poszczególne działania, lata 2013–2015

1.2. Postępy na drodze do osiągnięcia celów na rok 2020

Na podstawie najnowszych prognoz państw członkowskich opartych na istniejących środkach można oczekiwać, że emisja w 2020 r. będzie o 26 % niższa niż w 1990 r. UE jest zatem na dobrej drodze do osiągnięcia własnego celu redukcji emisji o 20 % do 2020 r., a w związku z tym do realizacji swoich zobowiązań w ramach drugiego okresu rozliczeniowego protokołu z Kioto.

W latach 2005–2016 emisja stacjonarna, tj. z elektrowni lub zakładów rafinacyjnych, objęta unijnym systemem handlu uprawnieniami do emisji (ETS), zmniejszyła się o 26 %. Jest to znacząco więcej niż przyjęty na 2020 rok cel 23 %. Emisja tego rodzaju stanowiła ok. 40 % łącznej emisji gazów cieplarnianych w UE w 2016 r. Łączna emisja spadła w 2016 r. o 0,7 % w porównaniu z 2015 r., przy czym PKB wzrósł o 1,9 %, co potwierdza uniezależnienie emisji od PKB.

Emisja gazów cieplarnianych ze stałych instalacji objętych systemem EU ETS zmniejszyła się o 2,9 % w porównaniu z 2015 r. (w oparciu o wstępne dane). Oznacza to tendencję spadkową emisji od początku etapu 3 w systemie EU ETS. Ponadto nadwyżka uprawnień do emisji nagromadzonych od 2009 r. spadła znacznie do poziomu ok. 1,69 mld uprawnień, ponieważ mniej uprawnień było przedmiotem aukcji. Nadwyżka jest na najniższym poziomie od 2013 r.

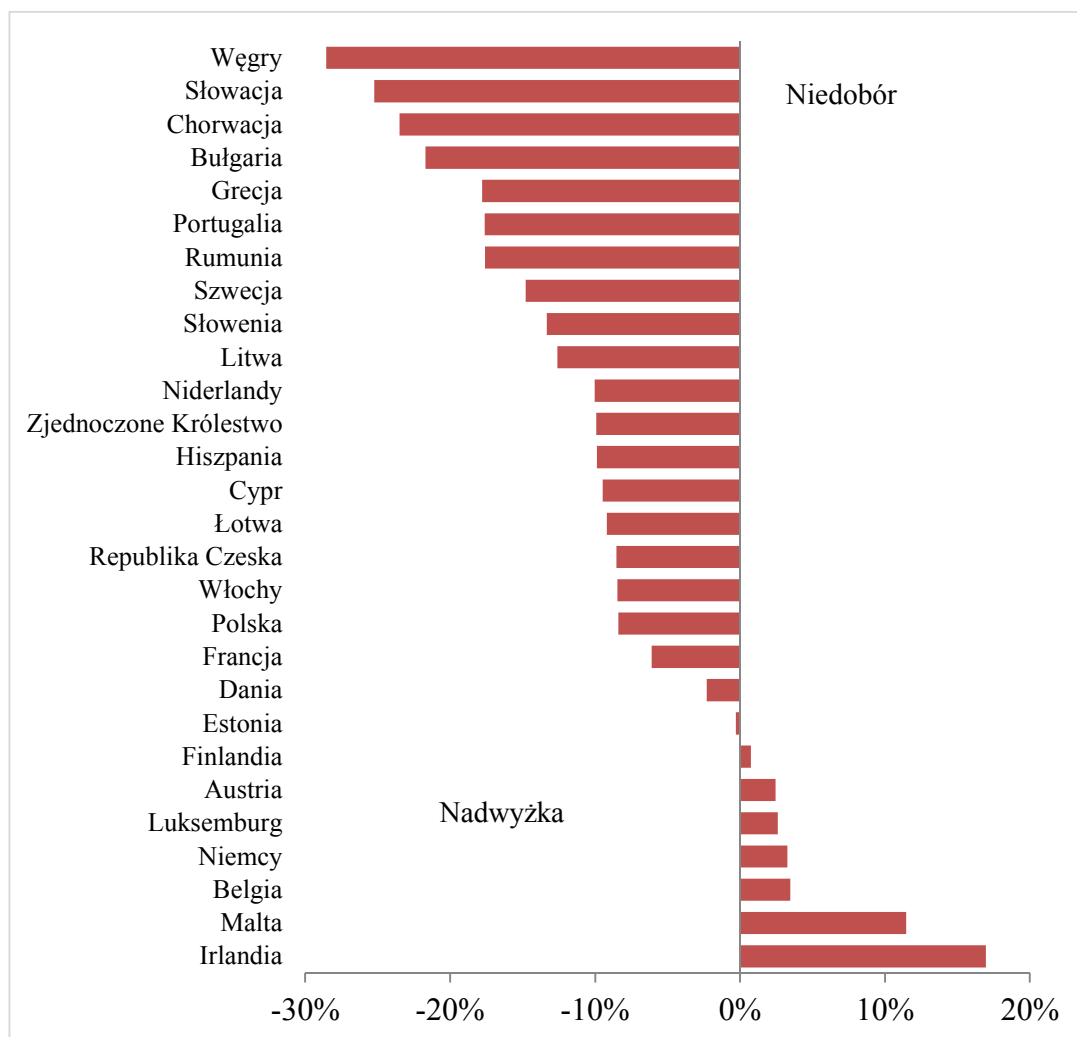
Emisja nieobjęta systemem EU ETS była w 2016 r. o 11 % niższa niż w 2005 r., co oznacza, że przekroczono cel na 2020 r. polegający na redukcji o 10 %. Niemniej jednak w 2016 r. jej poziom wzrósł drugi rok z rzędu – o 0,9 %. Można to przynajmniej częściowo wyjaśnić niższymi cenami ropy naftowej i większym zapotrzebowaniem na ogrzewanie ze względu na warunki pogodowe w latach 2015 i 2016. Na mocy decyzji dotyczącej wspólnego wysiłku redukcyjnego (decyzji ESD) państwa członkowskie muszą wywiązać się z rocznych celów redukcji emisji gazów cieplarnianych w latach 2013–2020 w sektorach nieobjętych systemem ETS, w tym w budownictwie, transporcie, gospodarce odpadami i rolnictwie. Malta nie zrealizowała celu ESD przez trzy lata z rzędu (2013–2015) i skorzystała z mechanizmu elastyczności, aby wywiązać się ze zobowiązań prawnych. Ze wstępnych szacunków za 2016 rok wynika, że Malta, Belgia, Finlandia i Irlandia najprawdopodobniej nie osiągną swoich celów dla sektorów nieobjętych ETS.

Z prognoz krajowych opartych na już wdrożonych środkach politycznych wynika, że większość państw członkowskich powinna osiągnąć swoje cele na rok 2020 (zob. Rysunek 5). Tylko niektóre państwa będą musiały wprowadzić dodatkowe środki lub skorzystać z mechanizmów elastyczności, takich jak zakup uprawnień od innych państw członkowskich, które dopełniły zobowiązań z nadwyżką, lub wykorzystanie własnych nadwyżek z początkowych lat tego okresu.

Niektóre państwa członkowskie znajdują się w szczególnej sytuacji, jeżeli chodzi o cele na 2020 r.

- Oczekuje się, że w Irlandii emisja wzrośnie o 6 punktów procentowych w latach 2015–2020 i pozostanie powyżej rocznych uprawnień w ramach ESD, przy czym emisja z transportu ma wzrosnąć o 12 %. W czerwcu 2017 r. w ramach rocznego cyklu koordynacji polityki gospodarczej w UE (europejskiego semestru) zalecono, aby Irlandia dodatkowo zwiększyła inwestycje w transport publiczny.
- Oczekuje się, że emisja na Malcie pozostanie powyżej rocznych uprawnień ESD. Wzrosły emisje z fluorowęglowodorów i w sektorze transportu.

Rysunek 5: Względna rozbieżność między prognozowanym poziomem emisji poza ETS w 2020 r. a celami określonymi na 2020 r. (w % emisji z 2005 r.).

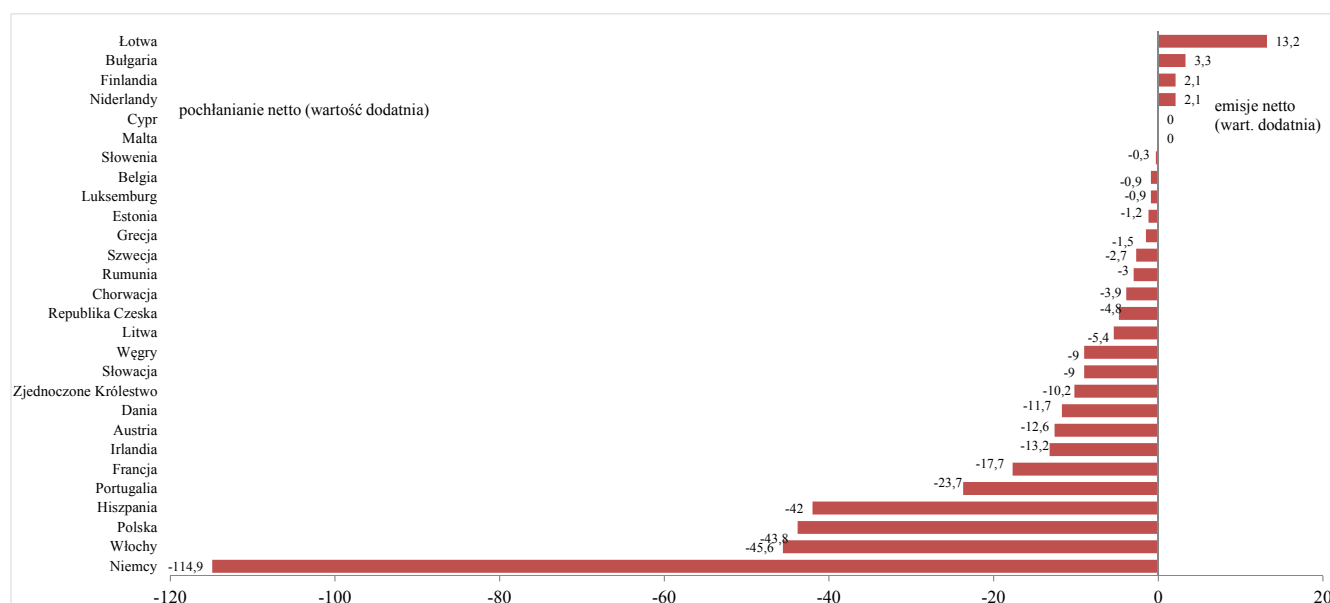

- Przewiduje się, że Belgii zabraknie 3,5 punktu procentowego do realizacji jej celu na 2020 r. Jak wskazano w europejskim semestrze, konieczna jest poprawa struktury wydatków publicznych, tak aby stworzyć przestrzeń dla inwestycji w infrastrukturę, w tym w infrastrukturę transportową. Utrzymanie korzystnego opodatkowania samochodów służbowych przyczynia się do zanieczyszczenia, zagęszczenia ruchu i emisji gazów cieplarnianych.
- Z najnowszych prognoz krajowych wynika, że Niemcom zabraknie 3,3 punktu procentowego do osiągnięcia celu na 2020 r. Na podstawie wstępnych danych w 2016 r. redukcja emisji nieobjętych systemem ETS w Niemczech była na poziomie tylko nieznacznie niższym niż zakładany cel.
- Oczekuje się, że Austrii i Luksemburgowi zabraknie mniej niż 3 punkty procentowe do osiągnięcia celu na 2020 r.
- Według własnych prognoz Finlandia może nie osiągnąć swojego docelowego poziomu emisji na 2020 r. – zabraknie jej 1 punktu procentowego. Jednak ze wstępnych danych za 2016 r.

wynika, że emisja nieobjęta ETS w Finlandii była już o 3 punkty procentowe wyższa niż uprawnienia na ten rok.

Jeżeli chodzi o sektor LULUCF, większość państw członkowskich odnotowała w ramach protokołu z Kioto zbiorcze dodatnie pochłanianie netto w latach 2013–2015. Tylko Łotwa, Bułgaria, Finlandia i Niderlandy odnotowały tymczasową emisję netto. Należy zauważyć, że rachunki sektora LULUCF będą kumulowane w okresie 2013–2020, w związku z czym nie można obecnie uzyskać pełnych danych rachunkowych, które w tym momencie są tymczasowe. Niemniej jednak, jak wspomniano powyżej, jak na razie nie można mówić o znacznym ryzyku niedotrzymania zobowiązań na poziomie UE.

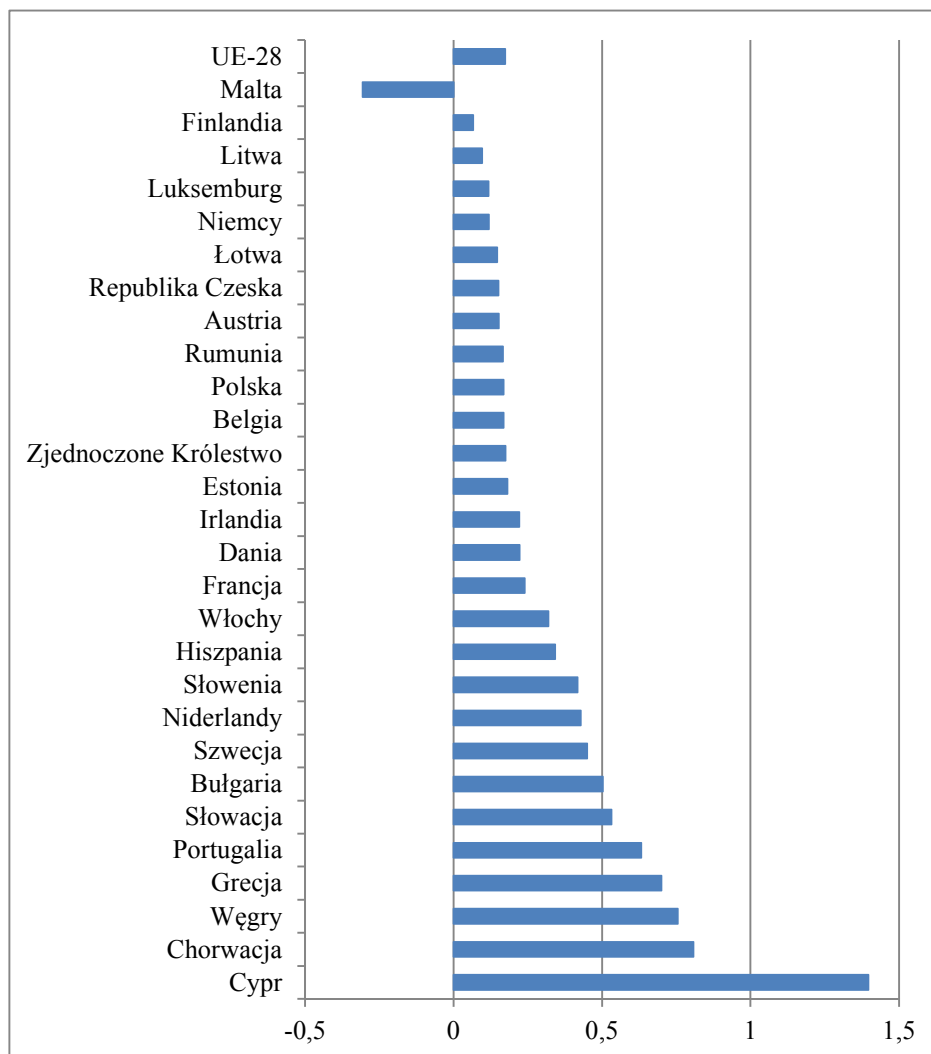
Rysunek 6: Tymczasowe zbiorcze emisja i pochłanianie netto w sektorze LULUCF w poszczególnych państwach członkowskich (2013–2015)

1.3. Przestrzeganie przez państwa członkowskie decyzji dotyczącej wspólnego wysiłku redukcyjnego

Wszystkie 28 państw członkowskich wywiązało się ze swoich zobowiązań w ramach decyzji dotyczącej wspólnego wysiłku redukcyjnego w latach 2013–2015. Malta wyemitowała więcej niż roczny limit emisji, ale pokryła nadwyżkę emisji poprzez zakup jednostek od Bułgarii. Szwecja wyemitowała mniej niż limit i anulowała niewykorzystane jednostki, aby zwiększyć integralność środowiskową systemu. Jak do tej pory w realizacji zobowiązań ESD nie wykorzystano jeszcze międzynarodowych jednostek z mechanizmu czystego rozwoju (CDM) i mechanizmu wspólnego wdrożenia (JI). Na Rysunek 7 przedstawiono prognozowaną skumulowaną nadwyżkę rocznych limitów emisji dla poszczególnych państw członkowskich w latach 2013–2015.

Rysunek 7: Skumulowana nadwyżka rocznych limitów emisji w latach 2013–2015 jako odsetek emisji z 2005 r.

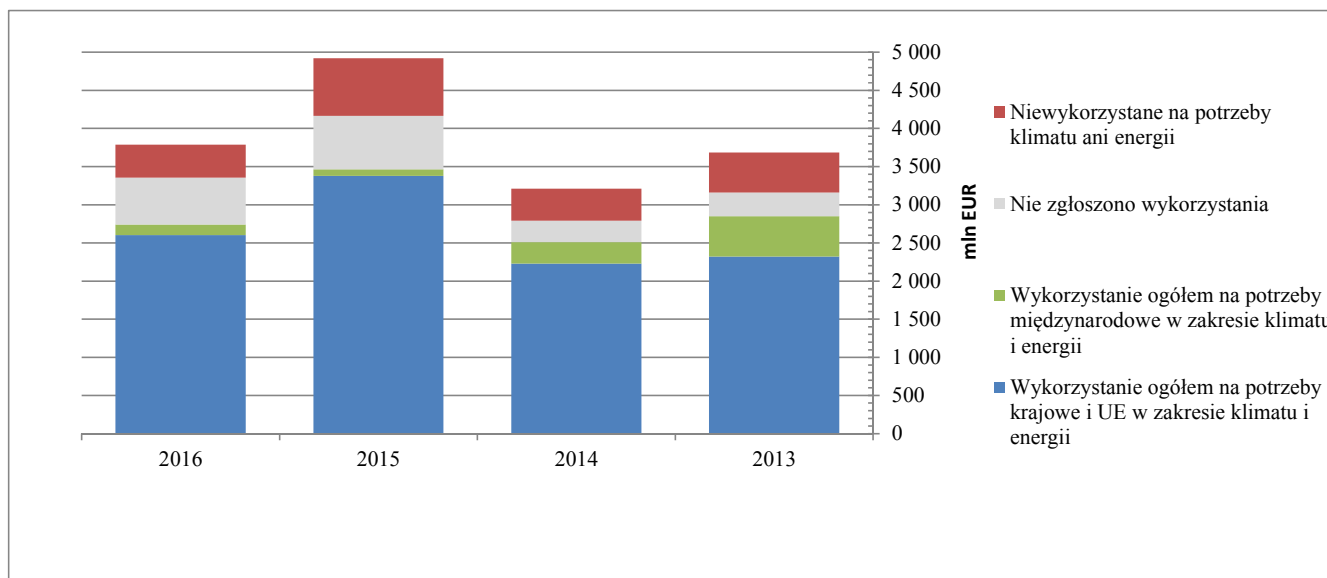

2. FINANSOWANIE DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z KLIMATEM

2.1. Dochody z aukcji uprawnień do emisji w systemie EU ETS

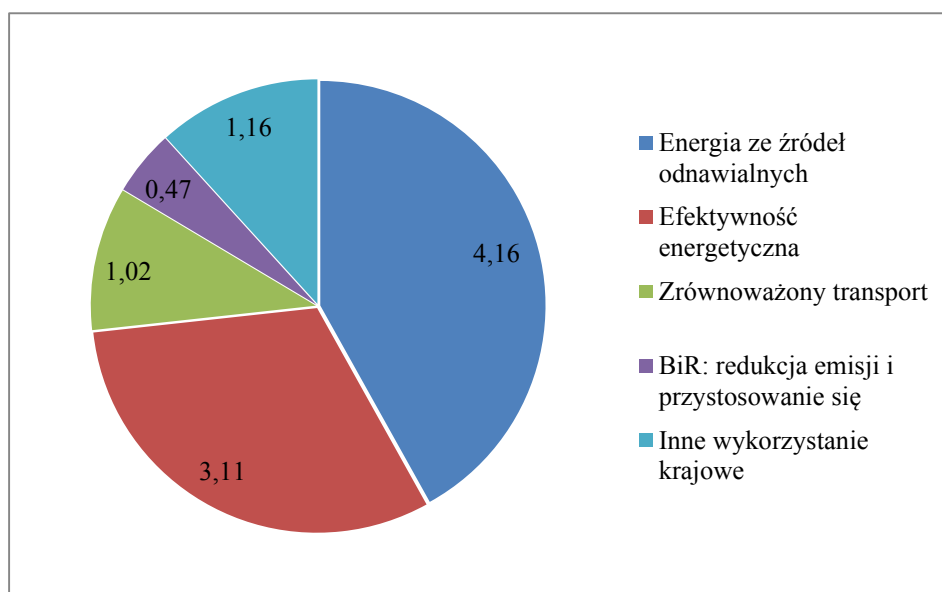
W latach 2013–2016 państwa członkowskie zarobiły niemal 15,8 mld EUR na aukcjach uprawnień EU ETS. Około 80 % tych dochodów zostało wykorzystanych lub ma zostać wykorzystanych do celów w dziedzinie klimatu i energii. Państwa członkowskie potwierdziły, że większość tych dochodów zostanie wykorzystana na potrzeby krajowe (zob. Rysunek 8).

Rysunek 8: Zmiana w wykorzystaniu dochodów z systemu ETS w latach 2013–2016 (w mln EUR)

Rysunek 9 pokazuje krajowe wykorzystanie dochodów na potrzeby w zakresie energii i klimatu w podziale na kategorie. Największą kategorią jest energia ze źródeł odnawialnych, następnie efektywność energetyczna i zrównoważony transport.

Rysunek 9: Krajowe wykorzystanie dochodów z aukcji w latach 2013–2016 (w mld EUR)

Przykładowo w Grecji, na Malcie, w Portugalii i w Hiszpanii większą część tych dochodów przeznacza się na odnawialne źródła energii. Natomiast w Republice Czeskiej, we Francji, na Węgrzech i Słowacji największą część dochodów ze sprzedaży aukcyjnej przeznacza się na cele efektywności energetycznej, np. na renowację budynków mieszkalnych. Na Cyprze 30 % dochodów z aukcji przeznacza się na gospodarkę leśną, a we Włoszech 33 % dochodów wykorzystywanych jest na przystosowanie się do zmiany klimatu.

Program NER 300

Program NER 300 jest jednym z największych na świecie programów finansowania innowacyjnych projektów demonstracyjnych w dziedzinie energii niskoemisyjnej. Trzydzieści dziewięć

innowacyjnych projektów demonstracyjnych w zakresie energii ze źródeł odnawialnych oraz wychwytywania i składowania dwutlenku węgla w 20 państwach członkowskich UE uzyskało 2,1 mld EUR wsparcia finansowego z dochodów pochodzących z aukcji 300 mln uprawnień w ramach ETS. Cztery z tych projektów są obecnie w trakcie realizacji, a 16 jest na etapie ostatecznej decyzji inwestycyjnej.

Przyciągnięto w ten sposób ok. 2,2 mld EUR dodatkowych inwestycji sektora prywatnego. Łącznie zgromadzono zatem ok. 4,3 mld EUR, co torując drogę dalszym zastosowaniom w warunkach rynkowych i obniżeniu kosztów. Tego rodzaju prototypowe projekty są jednak ryzykowne i jak dotąd czterem podmiotom zainteresowanym realizacją projektu nie udało się zgromadzić wystarczającego finansowania; realizacja projektów musiała zatem zostać zarzucona. Na początku 2017 roku państwa członkowskie postanowiły ponownie zainwestować te niewykorzystane środki – o łącznej wartości co najmniej 436 mln EUR – w odpowiednie projekty w dziedzinie gospodarki niskoemisyjnej za pośrednictwem dwóch instrumentów finansowych zarządzanych przez Europejski Bank Inwestycyjny, a mianowicie InnovFin Energy Demo Projects i instrument „Łącząc Europę”.

Szwedzka elektrownia wiatrowa Blaiken jest jednym z czterech projektów finansowanych z programu NER 300 i będących już na etapie operacyjnym. Powstała w ten sposób farma wiatrowa o mocy 225 MW w klimacie arktycznym – turbiny wyposażone są w innowacyjne systemy przeciwooblodzeniowe. Z programu NER 300 sfinansowano jedynie dodatkowe koszty poniesione przy realizacji tego innowacyjnego systemu.

2.2. Uwzględnianie polityki klimatycznej w budżecie UE

W latach 2014–2020 co najmniej 20 % budżetu UE ma być przeznaczone na wydatki związane z klimatem, w łącznej wysokości ok. 200 mld EUR. Poniżej omówiono obecny stan realizacji.

- Pięć europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (EFSI), a mianowicie Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Fundusz Spójności, Europejski Fundusz Społeczny, Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich i Europejski Fundusz Morski i Rybacki, stanowi ponad 43 % budżetu UE. Do finansowania polityki w dziedzinie klimatu przyczynia się dwadzieścia osiem umów o partnerstwie i ponad 530 programów w ramach poszczególnych funduszy. Przyjęto wspólną metodologię w celu określenia poziomu wsparcia na cele związane ze zmianą klimatu. Ponad 115 mld EUR zostanie przeznaczone na działania związane z klimatem, co stanowi ok. 25 % łącznych środków funduszy.

Platformy MYRTE i PAGLIA ORBA na francuskiej Korsyce uzyskały współfinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Platformy te produkują i magazynują energię dzięki wykorzystaniu technologii wodorowej. Wykorzystywane jest urządzenie do elektrolizy, które w czasie niskiego zużycia wytwarza

wodór i tlen z cząsteczek wody. Energia ta jest następnie dystrybuowana za pośrednictwem ogniw paliwowych wytwarzających energię elektryczną w godzinach wysokiego zużycia, na przykład wieczorem, czyli w czasie gdy panele fotowoltaiczne są nieaktywne.

- Instrumenty wspólnej polityki rolnej (WPR) to Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji (EFRG) i Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), które łącznie stanowią 39 % budżetu UE. Od 1990 r. emisje gazów innych niż CO₂ z rolnictwa zmniejszyły się w UE o 24 %. Wsparcie wspólnej polityki rolnej dla rolnictwa przyjaznego klimatowi przyczyniło się do osiągnięcia tych wyników. Do ograniczenia emisji przyczyniły się również przepisy w dziedzinie środowiska, np. dyrektywa azotanowa.

WPR nakłada na rolników otrzymujących płatności bezpośrednie obowiązek przestrzegania określonych praktyk gospodarki rolnej, które są korzystne dla klimatu i środowiska. Rolnicy muszą również spełniać szereg wymogów prawnych w zakresie polityki przeciwdziałania zmianie klimatu i ochrony środowiska. Ponadto w polityce rozwoju obszarów wiejskich w ramach WPR wspiera się modernizację gospodarstw rolnych, co ma ograniczyć emisję przez ograniczenie zużycia energii, produkcję energii ze źródeł odnawialnych, ulepszenie gospodarowania inwentarzem i gruntami oraz poprawę wydajności nakładów. Wsparcie dla zalesiania, ochrony lasów i zrównoważonej gospodarki leśnej również przyczynia się do ograniczenia emisji. Szacuje się, że w 2016 r. 18,7 mld EUR z budżetu WPR przeznaczono na działania związane z klimatem. Ponadto w ramach programów rozwoju obszarów wiejskich zachęca się do stosowania innowacji przyczyniających się do ograniczenia emisji i poprawy zdolności do sekwestracji węgla i materii organicznej w glebach rolnych.

- Horyzont 2020, główny program UE finansujący badania i innowacje, dysponuje budżetem 79 mld EUR na lata 2014–2020. Oczekuje się, że 35 % tej kwoty posłuży wsparciu badań i innowacji w dziedzinie klimatu. Wsparcia w ramach tego funduszu udziela się na ukierunkowane badania i innowacje wynikające z wyzwań społecznych oraz oddolne finansowanie w oparciu o zapotrzebowanie.

W pierwszych trzech latach programu „Horyzont 2020” około 4 mld EUR przeznaczono na sprostanie wyzwaniom społecznym, takim jak zmiana klimatu, niskoemisyjne źródła energii i procesy przemysłowe, ekologiczny transport i zrównoważona biogospodarka. Ponadto ok. 2 mld EUR przeznaczono na wsparcie oddolnych inicjatyw naukowych i koncepcji innowacyjnych w ramach filarów „doskonała baza naukowa” i „wiodąca pozycja w przemyśle”.

W związku z przyjęciem porozumienia paryskiego na konferencji COP21 punktem ciężkości w działaniach i przydziale zasobów będzie nadal przeciwdziałanie zmianie klimatu i dekarbonizacja gospodarki. W ramach nowego celu UE „Budowanie niskoemisyjnej i odpornej na zmianę klimatu przyszłości” wspierane będzie w szczególności wdrożenie porozumienia paryskiego z budżetem w wysokości ok. 3 mld EUR na lata 2018–2020. W ramach planowanych działań możliwe będzie przyspieszenie innowacji w zakresie ekologicznej energii i ekologicznego transportu, wspieranie racjonalnych pod względem kosztów rozwiązań łagodzenia zmiany klimatu i planów dostosowawczych oraz przygotowanie nowych dowodów naukowych na potrzeby krajowych strategii na połowę stulecia, szóstego cyklu oceny przez IPCC i globalnego przeglądu w ramach UNFCCC w 2023 r.

Program „Horyzont 2020” jest otwarty na wspólnotę międzynarodową i wiele projektów i działań będzie realizowanych w ramach współpracy międzynarodowej, co ma przyczynić się do postępu światowych działań na rzecz realizacji celów związanych z klimatem.

- Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS) jest inicjatywą wspartą gwarancją w wysokości 16 mld EUR z budżetu UE uzupełnioną przez 5 mld EUR z zasobów własnych Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI). Fundusz ten wspiera inwestycje strategiczne w kluczowych obszarach, takich jak infrastruktura, edukacja, badania, środowisko i zasobooszczędność, jak również innowacje oraz finansowanie ryzyka w przypadku małych przedsiębiorstw. Oczekuje się, że w oparciu o łączną kwotę gwarancji w wysokości 21 mld EUR EFIS pozyska inwestycje o wartości 315 mld EUR do połowy 2018 r. W ramach EFIS sfinansowano już kilka inwestycji w energię odnawialną, w tym projekty w dziedzinie transportu, przemysłu i magazynowania energii. Przygotowywane jest obecnie przedłużenie działania funduszu na lata 2018–2020 – EFIS 2.0. Szczególny nacisk zostanie położony na innowacyjne, niskoemisyjne projekty, które przyczynią się do osiągnięcia unijnych celów w zakresie klimatu. W ramach EFIS 2.0 gwarancja UE wzrośnie do 26 mld EUR, do której dołączone zostanie 7,5 mld EUR z EBI. EFIS 2.0 w nowej konfiguracji powinien przyczynić się do pozyskania łącznie co najmniej pół biliona euro do końca 2020 roku.
- Podprogram LIFE poświęcony obszarowi działań w dziedzinie klimatu przyczynia się do wdrożenia i rozwoju polityki klimatycznej i przepisów prawnych za pośrednictwem dotacji na działania i instrumentów finansowych. W 2016 r. przekazano 54,5 mln EUR wsparcia na dwadzieścia dziewięć projektów mających wartość dodaną dla UE w dziedzinach łagodzenia skutków zmiany klimatu, dostosowania się do niej, systemu zarządzania i komunikacji. W trakcie realizacji są również dwa pilotażowe instrumenty finansowe LIFE: instrument finansowania prywatnego na rzecz efektywności energetycznej (PF4EE), który ma zwiększyć prywatne finansowanie inwestycji w projekty poprawiające efektywność energetyczną, oraz mechanizm finansowy na rzecz kapitału naturalnego (NCFF), który wspiera inwestycje w kapitał naturalny, pomagając w ten sposób w osiąganiu celów w zakresie bioróżnorodności i przystosowania się do zmiany klimatu. Do tej pory sześć lokalnych banków stworzyło innowacyjne mechanizmy kredytowe służące inwestycjom w efektywność energetyczną, zwłaszcza dla małych i średnich przedsiębiorstw w Republice Czeskiej, Hiszpanii, Belgii, Francji, we Włoszech i w Portugalii. Jeśli chodzi o NCFF, podpisany został jeden projekt w Niderlandach. 6 mln EUR pożyczki w ramach NCFF dla Rewilding Europe Capital pozwoli na wsparcie ponad 30 przedsiębiorstw w całej Europie zajmujących się ochroną przyrody i jej

przywracaniem do stanu pierwotnego, w tym agencji turystyki przyrodniczej, gospodarstw zrównoważonego rybołówstwa i producentów produktów naturalnych, np. miodu.

LIFE METHAmorphosis to hiszpański projekt współfinansowany w ramach programu LIFE 2014. Jego celem jest poprawa gospodarki odpadami, zmniejszenie zużycia energii i produkcja wysokiej jakości biometanu poprzez demonstrację na skalę przemysłową dwóch innowacyjnych systemów unieszkodliwiania odpadów: jednego dla zakładów przetwarzania odpadów komunalnych i drugiego na potrzeby przetwarzania odpadów rolno-przemysłowych i innych odpadów organicznych.

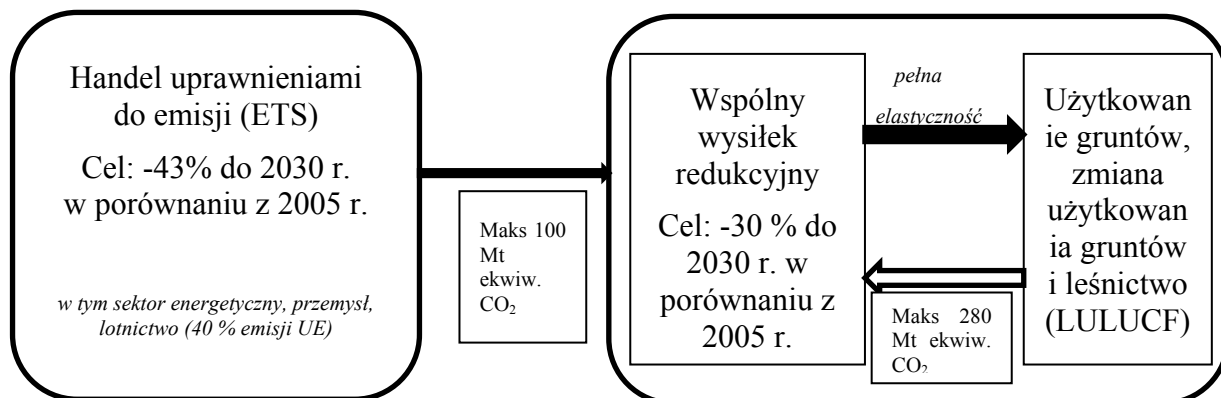

3. ZMNIEJSZENIE POZIOMU EMISJI W UE

W ramach porozumienia paryskiego UE i jej państwa członkowskie wspólnie zobowiązały się do zmniejszenia emisji do 2030 r. o co najmniej 40 % w porównaniu z poziomem z 1990 r. Zobowiązanie to jest powiązane z projektem przepisów prawnych w zakresie działań w dziedzinie klimatu, energii i transportu. Wnioski ustawodawcze są obecnie przedmiotem negocjacji w Parlamencie Europejskim i Radzie. **Rysunek 10** poniżej pokazuje, w jaki sposób powiązane ze sobą są trzy główne filary unijnej polityki przeciwdziałania zmianie klimatu na 2030 r., obejmujące całość emisji gazów cieplarnianych. Wdrożenie ma być ściśle monitorowane w ramach zarządzania unią energetyczną w UE. Zainteresowane podmioty publiczne i prywatne z państw członkowskich uzyskują również pomoc w realizacji nadrzędnych celów w zakresie emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. poprzez:

- i. zapewnienie finansowania działań związanych z klimatem (zob. poprzednia sekcja), ewentualnie przydział środków na finansowanie działań związanych ze zmianą klimatu w kolejnych wieloletnich ramach finansowych oraz
- ii. dodatkowe przepisy prawne obowiązujące w całej UE, zwłaszcza w zakresie efektywności energetycznej, odnawialnych źródeł energii, norm emisji dla samochodów osobowych, lekkich pojazdów dostawczych i pojazdów ciężkich, wychwytywania i składowania dwutlenku węgla oraz fluorowanych gazów cieplarnianych.

Rysunek 10: trzy proponowane podstawowe akty prawne dla unijnych ram polityki w zakresie klimatu do 2030 r.

3.1. Przegląd unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji – etap 4 (2021–2030)

We wniosku ustawodawczym Komisji z lipca 2015 r. w sprawie przeglądu EU ETS na etapie 4 zakłada się redukcję emisji elektrowni i przemysłu o 43 % do 2030 r. w stosunku do poziomu z 2005 r. Parlament Europejski i Rada uczestniczą obecnie w negocjacjach trójstronnych po przyjęciu w lutym 2017 r. swoich stanowisk w sprawie przeglądu dyrektywy.

Zgodnie z proponowanymi zmianami wzrośnie roczna redukcja liczby uprawnień z obecnych 1,74 % do 2,2 %, aby zapewnić redukcję emisji, a tym samym realizację celu w zakresie ochrony środowiska. W swoich stanowiskach zarówno Parlament, jak i Rada proponują dalsze wzmocnienie systemu EU ETS poprzez tymczasowe dwukrotne zwiększenie od 2019 r. tempa, w jakim uprawnienia do emisji umieszcza się w rezerwie stabilności rynkowej (MSR). Zmiana ta pozwoliłaby na szybsze zmniejszenie istniejącej nadpodaży uprawnień poprzez rezerwę MSR.

W związku z tym, że europejscy przywódcy zgodzili się na dalszy przydział bezpłatnych uprawnień po 2021 r., proponowane są także niezbędne zmiany w celu aktualizacji odpowiednich przepisów. Należą do nich zaktualizowane wzorce porównawcze, które w razie potrzeby mają odzwierciedlać postęp technologiczny, kryteria dotyczące przyszłego wykazu sektorów i podsektorów narażonych na znaczące ryzyko ucieczki emisji oraz procedur, aby odzwierciedlić zmiany w produkcji.

Proponuje się kilka mechanizmów finansowania rozwiązań niskoemisyjnych, zwłaszcza Fundusz na rzecz Innowacji (który ma wspierać demonstrację innowacyjnych rozwiązań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych oraz niskoemisyjne innowacje w przemyśle, jak również wychwytywanie, wykorzystywanie i składowanie dwutlenku węgla) oraz Fundusz na rzecz Modernizacji (finansujący modernizację systemów energetycznych w państwach członkowskich UE o niższym PKB).

3.2. Wnioski dotyczące rozporządzeń w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego i użytkowania gruntów na lata 2021–2030

W dwóch wnioskach ustawodawczych przedłożonych w lipcu 2016 r. określono szczegółowo, w jaki sposób państwa członkowskie powinny wykonywać swoje zobowiązanie do redukcji emisji nieobjętych systemem ETS do 2030 r. o 30 % w porównaniu z 2005 r. Parlament Europejski i Rada uczestniczą obecnie w negocjacjach trójstronnych po przyjęciu między czerwcem a październikiem 2017 r. swoich stanowisk w sprawie dwóch wniosków ustawodawczych.

Po pierwsze w przypadku sektorów nieobjętych systemem ETS i LULUCF każde państwo członkowskie miałoby mieć wiążący roczny limit emisji gazów cieplarnianych w latach 2021–2030. Państwa członkowskie zgodziły się współdzielić wysiłki w oparciu o zasadę sprawiedliwości, solidarności, opłacalności i integralności środowiskowej. Uznaje się zatem różne możliwości podejmowania działań przez poszczególne państwa członkowskie – określa się dla nich różne cele

na 2030 rok, uzależnione przede wszystkim od wysokości PKB na mieszkańca w 2013 r. Proponowane cele na 2030 r. mieszczą się w przedziale od 0 % do 40 % redukcji w porównaniu z poziomami z 2005 r. Wprowadzone są dwa nowe ograniczone mechanizmy elastyczności: zezwolenie kwalifikującym się państwom członkowskim na korzystanie z uprawnień w ramach EU ETS oraz zezwolenie wszystkim państwom członkowskim na korzystanie z większej liczby działań w sektorach użytkowania gruntów, tak aby zrealizowały one część swoich wiążących celów w zakresie wspólnego wysiłku redukcyjnego.

Po drugie państwa członkowskie byłyby zobowiązane do zrównoważenia emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych z użytkowania gruntów, zmiany użytkowania gruntów i gospodarki leśnej w ramach zasady „zerowego salda”. Proponuje się, aby emisja gazów cieplarnianych z użytkowania gruntów była całkowicie rekompensowana równoważnym pochłanianiem CO₂ z atmosfery poprzez działania w tym sektorze lub w sektorach objętych wspólnym wysiłkiem redukcyjnym. Przykładowo, jeżeli państwo członkowskie wycina lasy, musi zrekompensować emisję poprzez sadzenie nowych lasów, gospodarowanie istniejącymi lasami, gruntami uprawnymi i użytkami zielonymi w sposób bardziej zrównoważony, lub poprzez dalszą redukcję emisji w sektorach objętych wspólnym wysiłkiem redukcyjnym. Ponadto państwa członkowskie będą również miały możliwość handlu jednostkami w sektorze LULUCF. Jeżeli ten system rozliczeń zostanie wdrożony, pomoże on państwom członkowskim zachęcać rolników i leśników do przechodzenia na rolnictwo i leśnictwo przyjazne klimatowi.

3.3. Strategia na rzecz mobilności niskoemisyjnej

Unijny sektor mobilności jest jednym z głównych pracodawców i ważną siłą napędową globalnej konkurencyjności gospodarki UE. Aby przejść na gospodarkę niskoemisyjną, potrzebny jest nowoczesny system mobilności. Niezbędne środki to opracowanie ekologicznych technologii poprzez poprawę norm emisji oraz wykorzystywanie niskoemisyjnych paliw. W lipcu 2016 r. Komisja przyjęła strategię UE na rzecz mobilności niskoemisyjnej, która opiera się na trzech filarach: bardziej efektywny system transportowy, niskoemisyjne alternatywne źródła energii na potrzeby transportu; oraz pojazdy niskoemisyjne i bezemisyjne.

Celem Komisji jest wprowadzanie na rynek pojazdów współpracujących, podłączonych do sieci i zautomatyzowanych, które przyczynią się do ograniczenia emisji i zmniejszenia zagęszczenia ruchu. Ponadto Komisja proponuje dostosowanie ram regulacyjnych w zakresie opłat drogowych, ich elektronicznego pobierania oraz transportu kombinowanego.

Jeżeli chodzi o technologie ekologiczne, ogólnounijne normy emisji dwutlenku węgla są czynnikiem napędzającym innowacyjność i efektywność. Komisja proponuje wprowadzenie nowych norm dla samochodów osobowych i dostawczych na okres po roku 2020. Zaproponowano system monitorowania i sprawozdawczości dotyczący emisji pochodzących z pojazdów ciężkich, co toruje drogę dla norm dla tego rodzaju pojazdów w roku 2018. Proponowane zmiany w przepisach dotyczących zamówień publicznych na ekologiczne pojazdy pomogą w stworzeniu rynków innowacyjnych, niskoemisyjnych produktów.

Jeżeli chodzi o stosowanie paliw niskoemisyjnych i odnawialnych, w listopadzie 2016 r. Komisja zaproponowała przekształcenie dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii z silnym naciskiem na zaawansowane biopaliwa poprzez nałożenie ogólnounijnego obowiązku na dostawców paliwa transportowego. Zaproponowane zmiany do dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej

budynków (zob. sekcja 3.4) oraz struktury rynku energii elektrycznej przyczynią się do powstawania punktów ładowania w budynkach oraz rozwoju sieci energetycznej, która jest odpowiednia do zakładanych celów oraz umożliwia przejście na mobilność bezemisyjną. Dyrektywa w sprawie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych stanowi silne ramy zapewniające dostępność infrastruktury, wspólne normy i informacje dla konsumentów dotyczące alternatywnych źródeł energii. Komisja przygotowuje plan działania w zakresie infrastruktury paliw alternatywnych, w którym omówione mają być kwestie zarządzania usługami infrastrukturalnymi oraz finansowania i interoperacyjności tych usług.

3.4. Efektywność energetyczna

Komisja zaproponowała zmianę dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej (EED), uwzględniając w niej wiążący dla UE cel 30 % na rok 2030. W dyrektywie przedłużą się również okres obowiązywania wymogów dotyczących oszczędności energii do 2030 r. i upraszcza się zasady obliczania oszczędności energii.

W ramach przeglądu dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków promuje się wykorzystanie inteligentnych technologii w budynkach i uwzględnia się ważne środki umożliwiające dalsze wspieranie inwestycji w efektywność energetyczną i odnawialne źródła energii.

3.5. Energia ze źródeł odnawialnych

Zgodnie z proponowanym przekształceniem dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii odnawialne źródła energii muszą stanowić co najmniej 27 % końcowego zużycia energii brutto w UE do roku 2030. Ten wiążący cel jest zgodny z konkluzjami Rady Europejskiej z października 2014 r. Przekształcona dyrektywa tworzy również otoczenie regulacyjne sprzyjające innowacjom i wspiera długoterminowe inwestycje.

3.6. Zarządzanie

W listopadzie 2016 r. Komisja Europejska przyjęła wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie zarządzania unią energetyczną. Od państw członkowskich będzie się wymagać sporządzania zintegrowanych krajowych planów w zakresie energii i klimatu obejmujących 10 lat – od 2021 do 2030 r. W planach określone mają być krajowe cele w zakresie energii i klimatu – będzie to wkład w cele unii energetycznej, również we wspólne cele UE w zakresie efektywności energetycznej i energii ze źródeł odnawialnych. Plany powinny być również dostosowane do długoterminowych strategii niskoemisyjności składanych co 10 lat i obejmujących perspektywę na kolejne 50 lat.

We wniosku wprowadzono harmonogram sporządzania, finalizacji i aktualizacji planów, który jest zbliżony do 5-letniego cyklu określonego w porozumieniu paryskim. Plany będą wkładem w udział UE i państw członkowskich w dialogu pomocniczym w 2018 r., w globalnym przeglądzie w 2023 r., a następnie co 5 lat w kolejnych cyklach.

We wniosku określono również zasady zintegrowanego monitorowania i sprawozdawczości w celu śledzenia postępów wdrażania planów. Przewidziano konkretne mechanizmy stosowane w razie nieosiągnięcia celów w zakresie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii. Zaproponowano również przejrzysty, dokładny, wyczerpujący, kompletny i spójny mechanizm monitorowania emisji gazów cieplarnianych, tak aby UE dopełniła swoich zobowiązań sprawozdawczych na mocy porozumienia paryskiego.

Państwa członkowskie sporządzają już krajowe plany, a ponad dwie trzecie z nich ma gotowe procedury polityczne służące ich przygotowaniu. Ponad połowa z nich wzięła udział w konsultacjach publicznych dotyczących planów krajowych. Około połowa krajów ma już długoterminowe strategie w zakresie klimatu w perspektywie co najmniej do 2030 r. Ponad jedna trzecia państw członkowskich poinformowała Komisję o rozpoczęciu pracy nad podstawą analityczną lub współpracą regionalną w opracowywaniu krajowych planów w zakresie energii i klimatu.

3.7. System monitorowania, raportowania i weryfikacji (MRV) w unijnym sektorze żeglugi

UE popiera trwające rozmowy na forum Międzynarodowej Organizacji Morskiej (IMO), których celem jest zmniejszenie emisji pochodzących z żeglugi międzynarodowej (zob. sekcja 5.3). Wprowadzone zostały już zmiany do unijnych przepisów MRV dotyczących emisji z żeglugi w odniesieniu do portów w Europejskim Obszarze Gospodarczym. W związku z tym armatorzy eksploatujący statki powyżej 5 000 ton brutto przedstawili szczegółowo swoje procedury monitorowania w sierpniu 2017 r. Monitorowanie i raportowanie będzie mieć zastosowanie do działalności żeglugowej od dnia 1 stycznia 2018 r. W toku jest obecnie ocena ewentualnego dostosowania unijnego systemu MRV do systemu gromadzenia danych przez IMO w zakresie zużycia paliwa przez statki. W wyniku tej oceny możliwe będą kolejne propozycje zmian w unijnych przepisach MRV w 2018 r.

3.8. Strategia kosmiczna

Usługi świadczone w ramach programu Copernicus, największego na świecie programu monitorowania Ziemi, mogą być już wykorzystywane do śledzenia zmian pokrycia terenu i użytkowania gruntów; w przyszłości mogą również być stosowane na potrzeby osiągania celów proponowanych dla sektora LULUCF (zob. sekcja 3.2) i monitorowania wylesiania i innych form zmiany użytkowania gruntów w skali globalnej.

Ponadto – zgodnie ze strategią kosmiczną – Komisja bada obecnie wykonalność zapewnienia możliwości wsparcia na rzecz monitorowania i weryfikacji globalnej antropogenicznej emisji CO₂, korzystając ze zbioru niezależnych, opartych na obserwacji danych atmosferycznych, które w przyszłości będą mogły uzupełnić krajowe systemy wykazów i poprawić ich wiarygodność i dokładność.

3.9. Wychwytywanie i składowanie dwutlenku węgla

Unia Europejska intensyfikuje badania w dziedzinie wychwytywania i składowania dwutlenku węgla (CCS) oraz komercyjnej opłacalności wychwytywania i wykorzystania dwutlenku węgla (CCU). Wiele krajów, takich jak Holandia, Zjednoczone Królestwo i Francja, bada możliwości rozwoju klastrów energochłonnych i wysokoemisyjnych gałęzi przemysłu, w których możliwe byłoby wychwytywanie CO₂, a następnie jego bezpieczne składowanie geologiczne lub wykorzystanie. Przedłożone zostały cztery propozycje dotyczące transgranicznej infrastruktury transportowej CO₂ i mają być one uwzględnione w wykazie projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, kwalifikujących się do wsparcia finansowego.

3.10. Fluorowane gazy cieplarniane

Nowe europejskie rozporządzenie dotyczące kontroli emisji fluorowanych gazów cieplarnianych (gazów F) obowiązuje od 1 stycznia 2015 r. Ma ono na celu ograniczenie emisji fluorowanych gazów cieplarnianych w UE o dwie trzecie do 2030 r. w porównaniu z poziomami z roku 2014. Zakazuje się wprowadzania do obrotu fluorowanych gazów cieplarnianych w określonych okolicznościach,

w których dostępne są rozwiązania alternatywne. W 2018 r. kontyngenty na wprowadzanie fluorowęglowodorów na rynek UE zostały ograniczone do 63 % ich wielkości z 2015 r.

4. PRZYSTOSOWANIE SIĘ DO ZMIANY KLIMATU

Celem strategii z 2013 r. dotyczącej przystosowania się do zmiany klimatu jest przygotowanie państw członkowskich UE na obecne i przyszłe skutki tego zjawiska. W szczególności zapewnia się uwzględnianie tych dostosowań we wszystkich istotnych obszarach polityki UE, aby zagwarantować poprawę koordynacji, spójności i wymiany informacji między państwami członkowskimi. Komisja przeprowadza ocenę strategii, która ma być gotowa do połowy 2018 r., i rozważa jej zmianę m.in. w kontekście porozumienia paryskiego.

LIFE FRANCA to włoski projekt współfinansowany w ramach programu LIFE 2015, którego tematem jest prognozowanie ryzyka powodzi i informowanie o nim w Alpach. Celem projektu jest przygotowanie ludności na wypadek powodzi poprzez aktywne zaangażowanie obywateli, organów i ekspertów. Z wyników tego projektu pilotażowego będzie można skorzystać w innych regionach, jak również w przypadku innych zagrożeń naturalnych związanych ze zmianą klimatu.

Ogólne tendencje są następujące:

- Dwadzieścia pięć państw członkowskich przyjęło krajowe strategie dostosowawcze, a pozostałe są w trakcie ich opracowywania. Jednakże tylko niecała połowa państw członkowskich przygotowała lub rozpoczęła wdrażanie planów działania.
- Sektory najczęściej wskazywane jako wymagające przystosowania do negatywnych skutków zmiany klimatu to gospodarka wodna i zasoby wodne, obszary przybrzeżne, lasy i leśnictwo, rolnictwo, bioróżnorodność i ekosystemy, zdrowie ludzi oraz turystyka i rekreacja.
- Większość państw członkowskich dopiero zaczyna proces monitorowania i oceny skuteczności i efektywności działań przystosowawczych.
- Miasta coraz częściej określają swoje potrzeby w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu i odpowiednio aktualizują swoją politykę miejską (zob. sekcja 5.1), między innymi przez wdrożenie ekologicznej infrastruktury i podejścia do przystosowania opartego na ekosystemach.

5. UDZIAŁ W MIĘDZYNARODOWEJ POLITYCE KLIMATYCZNEJ

5.1. Światowy program działań na rzecz klimatu

W odpowiedzi na apel zawarty w porozumieniu paryskim, aby zmobilizować do działania podmioty prywatne, w tym przedsiębiorstwa, miasta, obywateli i międzynarodowe organizacje społeczeństwa obywatelskiego, UE wspiera szereg sztandarowych inicjatyw przewodnich, takich jak *Mission Innovation*, Porozumienie Burmistrzów, partnerstwo NDC, *Renewable Energy for Africa*, *4/1000 for*

Climate Smart Agriculture i *InsuResilience*. Wszystkie te inicjatywy służą konkretnym celom, które same sobie wyznaczyły. Opracowywane są obecnie narzędzia systematycznego monitorowania ich wpływu na redukcję emisji i odporność na zmiany klimatu.

Przykładowo Światowe Porozumienie Burmistrzów w sprawie Klimatu i Energii zrzesza dzisiaj ponad 7 300 miast w ponad 56 krajach. Jest to forum służące wymianie informacji oraz mobilizacji i wsparciu miast podejmujących działania w zakresie łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej, jak również w zakresie dostępu do ekologicznej i przystępnej cenowo energii. Miasta dobrowolnie opracowują lokalne strategie i plany na rzecz łagodzenia skutków zmiany klimatu i przystosowywania się do niej. Porozumienie zapewnia widoczność zobowiązań i działań, wspiera wymianę doświadczenia i zapewnia wsparcie techniczne. Przyjęte silne, oddolne podejście opiera się na trzech elementach:

- i. nowy cel co najmniej 40 % redukcji emisji CO₂ (i w miarę możliwości innych gazów cieplarnianych) do 2030 r.;
- ii. równoczesne łagodzenie skutków i przystosowanie się do nich przy pomocy inicjatywy *Mayors Adapt*;
- iii. globalny zasięg, otwarcie na uczestnictwo dla władz lokalnych na całym świecie.

5.2. Lotnictwo

UE wspiera opracowanie międzynarodowych rozwiązań problemu emisji CO₂ z lotnictwa międzynarodowego. Na początku października 2016 r. na 39. sesji Zgromadzenia ICAO przyjęto rezolucję w sprawie mechanizmu kompensacji i redukcji CO₂ w międzynarodowym lotnictwie cywilnym (CORSIA). Jest to mechanizm kompensacji emisji, którego celem jest ustabilizowanie emisji z lotnictwa międzynarodowego na poziomie z 2020 r. Wdrożenie rozpocznie się w 2021 r.

Państwa członkowskie ICAO mogą dobrowolnie uczestniczyć w dwóch pierwszych etapach, które potrwać do 2027 r. Obecnie na podstawie deklaracji państw członkowskich co do udziału w mechanizmie, szacuje się, że zrealizowane może być ok. 80 % potrzeb w zakresie osiągnięcia neutralności lotnictwa pod względem emisji po 2020 r. Warunkiem skuteczności i integralności mechanizmu CORSIA są następujące kluczowe elementy:

- zasady dotyczące monitorowania, raportowania i weryfikacji w zakresie emisji (w tym z biopaliw);
- kryteria kwalifikowalności dla jednostek emisji;
- rejestr, który zapewnia odpowiednią przejrzystość i rozliczalność.

Po osiągnięciu ostatecznego porozumienia w sprawie tych elementów, członkowie ICAO będą musieli je wdrożyć w swoich krajach.

Jednocześnie UE przygotowuje rozwiązanie problemu emisji z lotnictwa w ramach systemu handlu uprawnieniami do emisji. Po Zgromadzeniu ICAO w 2016 r. Komisja zatwierdziła wniosek ustawodawczy, który przedłuża obecny zakres wewnątrzeuropejskiego systemu EU ETS w przypadku lotnictwa (loty między lotniskami na terenie Europejskiego Obszaru Gospodarczego) przewidzianego jak na razie do końca 2017 r. oraz zapowiada nowy przegląd po tym, jak jaśniejsze staną się reguły mechanizmu CORSIA i sposób ich wdrożenia przez kraje spoza UE. Wniosek w sprawie ETS w lotnictwie ma zostać przyjęty przez Radę i Parlament Europejski przed końcem 2017 r.

Program „Horyzont 2020” przyczynia się do realizacji celu ICAO, jakim jest rozwój neutralny emisyjnie, poprzez działania badawczo-rozwojowe w dziedzinie technologii lotniczych, usprawnień operacyjnych oraz paliw alternatywnych.

5.3. Polityka morska

W październiku 2016 r. Międzynarodowa Organizacja Morska (IMO) uzgodniła plan opracowania kompleksowej strategii w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych ze statków. W czerwcu i lipcu 2017 r. odbyły się dwa ważne spotkania poświęcone tej strategii. Podczas tych spotkań szereg partnerów spoza UE (np. małe rozwijające się państwa wyspiarskie i Kanada) dołączyło do państw członkowskich UE, opowiadając się za uwzględnieniem w strategii odpowiedniego celu w zakresie redukcji emisji.

Wiosną 2018 r. IMO ma przyjąć wstępną strategię określającą poziom ambicji i proponującą środki i ramy czasowe. W takim przypadku sektor międzynarodowej żeglugi morskiej oraz IMO byłyby w stanie przedstawić dane na temat swojego wstępnego „udziału” w międzynarodowych działaniach na rzecz ograniczenia emisji CO₂ jeszcze przed przeglądem w ramach porozumienia paryskiego („dialog pomocniczy”), który zaplanowano na 2018 r. Wiosną 2023 r. oczekuje się przyjęcia ostatecznej strategii IMO obejmującej środki krótko-, średnio- i długoterminowe.

5.4. Powiązanie systemu ETS z systemem Szwajcarii

Długoterminowym celem UE jest utworzenie światowego rynku uprawnień do emisji dwutlenku węgla przez powiązanie ze sobą systemów handlu uprawnieniami. Powstałyby w ten sposób możliwości większych redukcji, przy równoczesnym ograniczeniu kosztów łagodzenia zmiany klimatu. Negocjacje ze Szwajcarią w sprawie połączenia systemów handlu uprawnieniami do emisji rozpoczęły się w 2010 r. i zostały zakończone w 2015 r. Umowę o powiązaniu parafowano w styczniu 2016 r., a formalne wnioski dotyczące jej podpisania i zawarcia zostały obecnie złożone Radzie i Parlamentowi.

5.5. Międzynarodowe rynki emisji

Ponadto, zwłaszcza po konferencji COP 21 i wejściu w życie porozumienia paryskiego, UE nadal odgrywa aktywną rolę we wspieraniu ustalania cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla, w szczególności w systemach handlu uprawnieniami do emisji w innych częściach świata. Ma to miejsce zarówno na forum inicjatyw wielostronnych, takich jak partnerstwo na rzecz gotowości rynkowej prowadzone przez Bank Światowy, jak również przez udział w działaniach i szkoleniach międzynarodowego partnerstwa dla działań na rzecz zmniejszenia emisji dwutlenku węgla (ICAP). UE prowadzi również inicjatywy dwustronne, zwłaszcza coraz intensywniejszą współpracę z Chinami, które przygotowują nowy system krajowy. Podobnie jak w UE handel uprawnieniami do emisji i ustalanie cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla mają ważną rolę do odegrania w transformacji gospodarki światowej w gospodarkę niskoemisyjną i wydajną energetycznie.

5.6. Ratyfikacja poprawki z Kigali

W lipcu 2017 r. UE i jej państwa członkowskie zobowiązały się do szybkiej ratyfikacji poprawki z Kigali do protokołu montrealskiego, tak aby weszła ona w życie w dniu 1 stycznia 2019 r. Poprawka ta, przyjęta w październiku 2016 r., jest znaczącym krokiem naprzód we wdrażaniu porozumienia paryskiego przez ograniczenie światowej produkcji i stosowania fluorowęgłowodórów (HFC).

Naukowcy sugerują, że samo ambitne ograniczenie HFC mogłoby obniżyć efekt globalnego ocieplenia o 0,5 °C przed końcem bieżącego stulecia.

5.7. *Wspieranie krajów rozwijających się*

UE i jej państwa członkowskie są największymi na świecie dostawcami oficjalnej pomocy rozwojowej dla krajów rozwijających się – w 2016 r. przekazały na ten cel 75,4 mld EUR. W tym samym roku UE, Europejski Bank Inwestycyjny i państwa członkowskie przekazały wspólnie 20,2 mld EUR na pomoc dla krajów rozwijających się przeznaczoną na przeciwdziałanie zmianie klimatu.

Ponadto Unia Europejska i Unia Afrykańska planują utworzenie partnerstwa na rzecz badań i innowacji w Afryce w dziedzinie zmiany klimatu i zrównoważonych źródeł energii. Partnerstwo to, które wymaga formalnego zatwierdzenia przez obie strony, będzie wspólnie finansowane i będzie wspólną własnością obu stron.

UE wspiera również kraje rozwijające się we wdrażaniu programu redukcji emisji spowodowanych wylesianiem i degradacją lasów (REDD+). Wsparcie jest udzielane za pośrednictwem inicjatyw międzynarodowych, takich jak partnerstwo REDD +, Partnerski Fundusz na rzecz Wiązania Węgla w Ekosystemach Leśnych (FCPF), mechanizm UE REDD oraz program UN-REDD. W celu wsparcia krajów rozwijających się w ograniczaniu emisji gazów cieplarnianych w sektorze żegluga morskiej w 2015 r. Komisja podpisała umowę z Międzynarodową Organizacją Morską (IMO), przeznaczając 10 mln EUR na realizację czteroletniego projektu zatytułowanego „Budowanie potencjału w zakresie łagodzenia zmiany klimatu w sektorze żegluga morskiej”. W tym celu powstaje pięć ośrodków współpracy w zakresie technologii morskiej (MTCC) w różnych kwalifikujących się do projektu regionach świata, a mianowicie w Afryce, Azji, w małych rozwijających się państwach wyspiarskich na Pacyfiku, na Karaibach i w Ameryce Łacińskiej. Ośrodki MTCC będą pełnić rolę centrów doskonałości w promowaniu wykorzystania niskoemisyjnych technologii i operacji w transporcie morskim.

W sektorze żegluga morskiej Komisja podpisała w 2015 r. umowę z Międzynarodową Organizacją Morską (IMO), przeznaczając 10 mln EUR na realizację czteroletniego projektu zatytułowanego „Budowanie potencjału w zakresie łagodzenia zmiany klimatu w sektorze żegluga morskiej”, który ma promować wykorzystanie niskoemisyjnych technologii i operacji w transporcie morskim.